TYGODNIK MUZYCZNY i DRAMATYCZNY.

24. Marca. Nr: 12 i ostatni 1821 r.

O Instrumentach muzycznych.

(Dokończenie)

Trombone czyli Pozaun.

Pozaun jest bardzo pomocnym w Symfoniach, Uwerturach, Chórach wojennych i religiynych wzywaniach czarnoxiezkich, marszach tryumfalnych, i w tem wszystkiem co tylko jest swietnem i uroczystem. Nie można długo przeciągać tonu na tym Instrumencie; i lubo niektórzy artyści mogą wykonywać na nim bystre przeloty, jednakże przystojniej dla niego pozostać przy notach grubych, ile że charakter jego brzmienia jest zupełnie przeciwny wszelkim przelotom. W zwyczainej Orkiestrze, jeden Pozaun jest dostateczny. Używają i trzech gdy liczba narzedzi smyczkowych jest pomnożoną według potrzebnej proporcyi. W takim przypadku składają między sobą akord oznaczają się nazwiskiem Trombone Alto, Trombone tenor, Trombone basse. Jeżeli się użyje jednego tylko, ostatni ma pierwszeństwo jako wydający tony Fundamentalne czyli basowe.

Tympani, Tymballes, Kotły.

Symfonie, Uwertury, Chóry, Finały, niemóglyby się obejść bez Kotłów: a w Polonezach staia się koniecznemi. To towarzyszenie Trąbom, to smiale wybijanie taktu dla całej Orkiestry, ten grzmot głuchy, wzmagający się to znowu ustający,

są czarującym skutkiem. Od początku ich wynalezienia aż do dziś, używają tylko dwoch Kotłow: jeden wydaje ton zwany Tonijka, drugi Dominanta, czyli np: C. G. Do każdego głownego tonu trzeba je stroić inaczej. Nizki bęben dochodzi do nizkiego F. wysoki dochodzi najwyżej do wyższego A. wyciągnienie skory niedozwala używać tónów niższych ani wyższych. Dziwno jest że jeszcze niewprowadzono do Orkiestry trzech Kotłow. Bo w onach major gdy się wyidzie z Toniki do Dominanty, (: jak się powszechnie dzieje:) wtedy Dominanta staje się toniką i potrzebuje nowej Dominanty: a zatem trojkąt uformowany z trzech Kotłów, mógł by mieć np. takie zabrzmienie C. G. D. w Tonach zaś minor potrzebneby były nawet cztery ustawione w kwadrat, np. A. E. C. G. lecz poprzestańmy na trzech A, E. C, przez wzgląd że minor przy końcu zamienia się powszechnie w major. Wreście Kombinacye tych tonów zależałyby od Planu i zamiaru Kompozytora. Niech Bóg zachowa abym przez tę radę miał wpaść w podejrzenie jakobym żądał pomnożenia huku bębnów! Pragnę tylko aby używano więcej tonów, lecz obok tego zalecam wstrzemięźliwość aż do łakomstwa. Szafować niewcześnie tym instrumentem, jest to pozbawić się najkorzystniejszego wrażenia jakie zdziałać może.

Cimballes (Talerze Janczary) Tulumbas, Triangul, Dzwoneczki, Tamtam, inaczej Beffroi czyli dzwon chiński. Talerze czyli Janczary, Tulumbas, Bębny wojskowe, Tryangul, Dzwoneczki czyli Miesiąc, wydają dźwięk bynajmniej niepodległy prawu intonacji. Te narzędzia są korzystnie umieszczone w marszach wojennych, w muzyce do tańcowania charakteru dzikiego, w niektórych Chorach i w tem wszystkiem co jest w smaku Azyatyckim. Ich uderzania miarowe, ich brzęk srebrzysty, dodają niektórym kompozycyom blasku i swietności.

Tamtam czyli Dzwon Chiński, jest w swojej formie podobny do wielkiego Tamburyna, utworzonego z kompozycyi rożnych metalow, który ma nadzwyczajną wibracyą gdy się weń młotem uderzy. Do tąd Europeyscy artyści nie doszli jeszcze sekretu tworzenia podobnych dzwonow: sprowadzają je rownie jak i Talerze z Azyi. Tamtam używa się w marszach pogrzebowych, przy obrzędach religiynych, w chorach i miejscach wyrażających gwałtowne przerażenie, jakiem jest w Westalce rzucenie klątwy na Juliją, i przykońcu Aktu zarzucenie na nią czarnej zasłony.

Koncerta Pni. Bender spiewaczki, i braci Bender Klarynetystów.

Zdania wyjęte z obcych Gazet, a umieszczone w Nrze. 8. naszego Tygodnika Muzycznego o znakomitych talentach Panów i Pani Bender, są nader rzetelnemi. Pierwszy ich Koncert dnia 8. Marca w Sali Ratusza, chociasz nie sciągnął zbyt wielkiej liczby słuchaczów lecz zato w każdym szczególe liczne odbierał oklaski. Pani Bender w pierwszej Aryi Pucita mocno zainteressowała Publiczność.

w Aryi La Placida Campagna umyślnie dla niej Komponowanej, zadziwiła znawcow, obszernością skali swojego głosu, a szczegolniej mocnem zabrzmieniem w tonach (że tak powiem) pedałowych. Trzy oktawy w głosie ludzkim, iest to rzadkie bogactwo. Warjacje Oh dolce Concento, które także umyślnie dla niej są napisane, przez nią tylko spiewane bydź mogą. Wnich PaniBender rozwija dwie potężne władze: łatwego zwyciężania nieopisanych trudności, i zachwycania słodką spiewnością. Koncert na dwa Klarynety pięknie skomponowany przez P. Danzi, również był pięknie wykonany przez PP. braci Bender. To powabne cieniowanie tonów, ta słodka rozmowa dwóch instrumentów, to wzajemne dzielenie wszelkich uczuć, ta prawdziwie braterska zgodność w każdym zapędzie, słowem, ta jedna dusza w dwóch istotach, chyba tylko nieprzyjaciół wszelkiej harmonij niezdoła zająć ani wzruszyć. Pot-pourri złożone zspiewów Szwajcarskich, które Artyści kunsztownem przytłumieniem tonów słyszeć dają niby zodległości, przenoszą słuchacza w lubym marzeniu do miejsc i wieku Pasterstwa. W drugim koncercie na Teatrze Narodowym dnia 14 lubo mniej powabny wybor sztuk uczyniono, wielkie jednak sprawił zadowolnienie już liczniejszej Publiczności.

Dnia 22. Pi. Bender grała i spiewała po Włosku dwie Sceny z Opery Tankred. Poczem na żądanie PP. bracia Bender grali wyżej wzmiankowane Pot-purri Szwajcarskie, a Pi. Bender zakończyła także na żądanie polubionemi Waryacyami Oh dolce Concento które liczna publiczność hucznemi okryła oklaskami. Ta znakomita spiewaczka przed wyjazdem swoim ma jeszcze dać kilka Scen z Opery Rossyniego, Elżbieta Królowa Angielska.

* * *

z Życia Haydna

Haydn czytając pewnego dnia krytykę swojego dzieła wktórej wyrzucano

mu że użył niedorzecznie fałszywej Quinty, odpowiedział „Ici Panowie rozumieją że są niezmiernie uczonemi czyniąc podobne odkrycia; ale, mòj Boże, gdybym ja chciał się jąć rzemiosła krytyki, jakże obszerne znalazłbym pole!

ROZMOWY.

1. Tak wiele dostrzegając błędów w tej operze; zapewne znasz dobrze muzykę?

Nie, wcale nie.. Kto ma słuch, zdrowy ten przecięż słyszy — Rozumiem: chcesz twierdzić, że Kto ma uszy zna muzykę, kto ma oczy zna malarstwo; idzie zatem kto ma głowę ten ma rozum. Przyznaj jednak że wielka jest różnica między szkatułką próżną a szkatułeczką z Pinięgdzmi.

— 2. Dajże mi Pokój z temi narodowewemi kompozyterami „ mówił do swego znajomego swieżo z zagranicy przybyły do Warszawy młodzieniec: „Ah gdybyś słyszał Kompozytorów zagranicznych!„ —, Owszem, często ich słyszemy na naszym Teatrze „ — ale jakich że spiewaków macie! .. Czemu też Dyrektor Teatru nie sprowadzi z zagranicy spiewaków do Opery Polskiej? — jakże cudzoziemiec będzie spiewał po Polsku? — .. To przynajmniej nauczyciela sprowadzić, ktoryby uczył w Polskim języku spiewać, a naszych Mazurkowych kompozytorów wynioślejszej deklamacyi w spiewie | Właśnie Tu najbardziej potrzeba się znać z Polskim językiem. --Otoż to jest.. nic z was nigdy niebędzie, bo w swoję tylko Polszczyznę wierzycie.--Otoż jest.. nic z nas nigdy niebędzie, bo tylko obczyznę szanujecie, i slepe w niej pokładacie zaufanie, na własną zgubę, nazagładę narodowości, a może i języka, bo głod małych rzeczy idzie się do większych --Co mi to szkodzi, bylem się bawił--Życzę dobrej zabawy.

TEATR NARODOWY WARSZAWSKI.

3 Ope: Westalka 4. ZaPustne co kto lubi 5. Rochus pumpernikel 6. Szlachcić staropolski 5. Tr: Zołkiewski, a w Sali Ratusza Iwszy Koncert JP: Bender, 9. na Benefis JPP: Kurpinskich nowa Ope: Pan Gniewosz: nowa Kom: Staroswieckie obicie, i Sąd ostateczny według Pieśni III. Junga 10. Op: Westalka, 11. Radamist, i Kom: Op: Talisman niewidzialności 13. Machabeusze 14. w Teatrze nar: 2i Koncert JPP: Bender. 15. Op: Familia Szwajcarska i balet Parysa gorze Ida 16. na benefis P: Dmuszewskiego, Komedye 1. Weteran) 2. Woltyżer) 3 Ułan. 17. Op: Westalka 18. Dziewica z Orleanu 19. Jako w dzień Sgo Jozefa, Teatr połączony z Maskaradą, to jest o godzinie 8. Kom: nasze przebiegi, o godzi: 10. Kom: Op: Jodyk nadziany dukatami, o pułnocy balet Figury mechaniczne 20. Kom: Nauka dla mężow, i Ope: Handel na żony 21. 3ci Koncert Panów i Pani Bender 22. Kom: Woltyżer, Kom: Op: Ułan, i balet Mars i Flora. 23. na Benefis Pa. Werowskiego nowo tłumaczona Trajed: Andromaka 24. Kom: Pi-niaże Ope. Pan Gniewosz Jutro dnia 25. Ope Westalka.

Mamy zaszczyt uwiadomić szanownych Prenumeratorów na Tygodnik Muz: i dra: iż nadal tenże Tygodnik wychodzić będzie w Litografii Pa: Letrone w biorze sztuk pięknych pod kolumnami. Cena prenumeraty taż sama.

Osobny exemplarz tego Nru gr: 15.